

2011-12-12

Dnr 43-2011:2170

Gävle kommun

Rektorn vid Polhemsskolan

Beslut för gymnasiesärskola

---

efter tillsyn av Polhemsskolan
i Gävle kommun

Tillsyn av Polhemsskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under hösten 2011 – våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Polhemsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 25 oktober 2011 och den 28 oktober 2011.

Gymnasiesärskolan har brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. De studerandes kunskapsresultat följs upp på individnivå men skolan saknar en sammanställning av elevernas kunskapsresultat. På grund av detta saknas även en analys av resultaten och därpå följande identifiering av var utvecklingsinsatser behöver sättas in. I Polhemsskolans övergripande kvalitetsredovisning utgör gymnasiesärskolan en mycket liten del. Den biträdande rektorn förmedlar en vilja att utveckla och förbättra verksamheten men dessa intentioner har ännu inte gett avtryck i verksamheten.

I det systematiska kvalitetsarbetet behöver också frågan om likvärdig bedömning och betygssättning i verksamheterna införlivas eftersom lärarna är relativt få, och ibland ensamma om att sätta betyg i sina ämnen/kurser. Ett förbättrat kvalitetsarbete bör ge som effekt att skolledningen och kommunen får en bättre helhetsbild över gymnasiesärskolan och vilka utvecklingsområden som behöver prioriteras.

Vid tillsynen framträder en bild av att det råder en god stämning och bra relationer mellan elever och lärare i gymnasiesärskolan. Lärarna beskrivs av eleverna som snälla och bra på att lära ut. Skolinspektionens intryck är att gymnasiesärskolan utgör en trygg atmosfär och skolan gör också insatser för att förebygga, förhindra och åtgärda kränkande behandling. Det är emellertid inte klarlagt att de insatser som görs alltid baserar sig på en kartläggning av gymnasiesärskolans verkliga behov. Av planen mot kränkande behandling går det inte att utläsa gymnasiesärskolans specifika behov. Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Polhemsskolan i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska upp-

fylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den **12 mars 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Vid gymnasiesärskolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att skolan har rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn (6 kap. 10 § första stycket skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § första stycket skollagen).
- Se till att det för varje skola finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det (9 kap. 9 § gymnasieförordningen, 5 kap. 11 § 1994 års gymnasiesärskoleförordning).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn ansvarar inte för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen, Lpf 94 2.6 Rektors ansvar).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

I tillsynen framkommer att gymnasiesärskolan följer upp de studerandes kunskapsresultat på individnivå men saknar en sammanställning på skolnivå av elevernas kunskapsresultat. Skolinspektionen kan därför inte göra en bedömning av dessa resultat. Den biträdande rektorn uppger dock att så gott som alla elever uppnådde målen vårterminen 2011.

Av tillsynen framgår att skolan bedriver ett värdegrundsarbete för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Av intervju med skolledningen framgår det att förhållningssättet mellan lärare och elever och eleverna emellan är respektfullt liksom att undervisningen i hög grad är anpassad efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Det framgår också av intervjuer att eleverna trivs och känner sig trygga i skolan. Däremot finns det brister i skolans plan mot kränkande behandling.

Föreläggande:**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Vid gymnasiesärskolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Av skollagen framgår att varje verksamhet ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Det första steget i det arbetet är att kartlägga förhållandena i den egna verksamheten. Av skollagen framgår också att en plan mot kränkande behandling ska upprättas. Planen ska inne-

hålla de åtgärder som, utifrån en kartläggning av den specifika skolans behov, behövs för att förebygga och motverka kränkande behandling. Planen ska även innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som ska genomföras under det kommande året. I efterföljande års plan ska skolan redogöra för hur de planerade åtgärderna genomfördes. Skolan ska även ha rutiner för hur rektorn respektive huvudmannen får kännedom om när elever anser att de blivit utsatta för kränkande behandling.

I samtal och intervjuer med elever framkommer att eleverna känner sig trygga inom gymnasiesärskolan och att lärarna är snälla. Lärarna beskriver att de väver in värdegrundsarbetet i den dagliga verksamheten och att man tar sig tid till att prata om olika livsfrågor när de aktualiseras. Polhemsskolan har en plan mot kränkande behandling för innevarande läsår där även gymnasiesärskolan ingår. I denna står att läsa hur en kartläggning av skolans behov ska göras, men det går inte att utläsa vilka utvecklingsområden som har identifierats inom gymnasiesärskolan eller vilka konkreta åtgärder skolan tänker genomföra under läsåret. Planen saknar också en redogörelse för hur förutvarande års åtgärder har genomförts.

I planen finns rutiner om arbetsgången vid alla former av kränkande behandling. Lärarna rapporterar till den biträdande rektorn men enligt Gävle kommuns delegationsordning för rektorer är detta inte delegerat. Det finns ännu inga rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen men, enligt rektorn, ska dessa tas fram inom kort.

Av tillsynen framgår att det finns brister i skolans arbete för att motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning:

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering:

Av gymnasieförordningen och gymnasiesärskoleförordningen framgår att en elev ska få studiehjälp på sitt modersmål, om eleven behöver det.

I Polhemsskolan framgår det i intervjuer med lärare i gymnasiesärskolan att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet som inte får det. Även skolledningen medger att det finns elever som inte får detta särskilda stöd.

Av utredningen framkommer att det finns brister i gymnasiesärskolans arbete med att tillgodose elevers behov av studiehandledning på modersmålet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristen.

Författning:

9 kap. 9 § gymnasieförordningen, 5 kap. 11 § 1994 års gymnasiesärskoleförordning.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn ansvarar inte för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering:

Av skollagen framgår att varje skola systematiskt ska följa upp och utveckla utbildningen. Av läroplanen framgår rektorns ansvar för att följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Enligt den biträdande rektorn saknas resultatsammanställning från gymnasiesärskolan för läsåret 2010/11. I Polhemsskolans kvalitetsredovisning för år 2010 redovisas ett fåtal uppgifter för gymnasiesärskolan, exempelvis antal elever på de olika programmen och en del fakta kring betygssättning och arbetsplatsförlagd utbildning. En redovisning av kunskapsresultaten saknas dock. Enligt den biträdande rektorn är detta ett utvecklingsområde. Enligt henne är också bedömning av eleverna ett utvecklingsområde där skolan har påbörjat ett arbete med tydliga lokala pedagogiska planeringar för att säkerställa en likvärdig bedömning av eleverna.

Med tanke på att gymnasiesärskolan består av ca 120 elever, sju nationella program och ett specialutformat program är avsaknaden av resultatsammanställningar anmärkningsvärd. Skolledningen måste följa upp resultaten i gymnasiesärskolan och analysera dessa för att på så sätt kunna identifiera utvecklingsområden i verksamheten.

Utredningen har visat att det finns brister i gymnasiesärskolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristen.

Författning:

4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Bakgrund

Beskrivning av Polhemsskolan

Polhemsskolan är Gävle kommuns största gymnasieskola med cirka 2000 elever och en av kommunens tre kommunala gymnasieskolor. Skolan ligger i centrala Gävle med verksamhet i ett flertal byggnader. En av skolans fem sektorer utgörs av gymnasiesärskolan med cirka 120 elever. Skolan leds av en rektor som har ett övergripande ansvar för skolan. Det finns fem biträdande rektorer varav en har ansvar för gymnasiesärskolan. Inom gymnasiesärskolan erbjuds sju nationella program; fordonsprogrammet, hantverksprogrammet, hälsa- och omsorgsprogrammet, industriprogrammet, livsmedelsprogrammet, medieprogrammet, naturbruksprogrammet samt individuellt program. Alla elever går först ett basår där de läser vissa obligatoriska kurser och praktiserar på tre av skolans nationella program för att i årskurs 2 kunna göra ett väl underbyggt val. Gymnasiesärskolan tar emot elever från hela Gävle kommun.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Ulrika Palm deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Lotta Hedén
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).